

Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil voor alle betrokkenen, leerlingen, ouders en leerkrachten duidelijk te hebben. Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld.

In elke gemeenschap/groep waar mensen met elkaar samenleven, komen conflicten voor. Zo ook op een school. En dit is goed, want kinderen kunnen zich op deze manier voorbereiden op de wereld buiten school. Er treedt bewustwording op van de eigen rol binnen een conflict en hoe deze rol bijdraagt aan het in stand houden of oplossen van het conflict. Echter pesten, waarbij sprake is van opzettelijk iemand pijn doen, hetzij verbaal, hetzij lichamelijk is iets wat alle betrokkenen niet willen en kunnen tolereren bij ons op school.

Pestprotocol Jenaplanschool de Hobbitstee¹

Uitgangspunten

- De school is proactief in het voorkomen van pestproblemen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. De school maakt hiervoor gebruik van Kanjertraining.
- Pesten gaat alle direct betrokken partijen aan: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders. Alle betrokken zijn immers verantwoordelijk voor de goede sfeer binnen de school.
- School en ouders gaan in samenspraak om pestproblemen samen op te lossen. Het is niet wenselijk dat ouders zelf het probleem voor hun kind gaan oplossen.
- Op school is een interne vertrouwenspersoon aangesteld. Kinderen kunnen met hun problemen bij deze persoon terecht. Hij/zij beoordeelt dan welke stappen er nodig zijn om tot een oplossing te komen. Dit kan divers zijn, zoals het bieden van een luisterend oor, of het inschakelen van verdere hulp.
- Wanneer pesten plaatsvindt, beschikt de school over een directe aanpak.

Schoolregels

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- We lachen elkaar niet uit
- Je speelt niet de baas
- Niemand blijft zielig

¹ Protocol is opgesteld vanuit de richtlijnen van de Kanjertraining www.kanjertraining.nl

Hoe werkt de school aan deze schoolregels?

De school zet door middel van de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Niemand speelt de baas, we hebben plezier met elkaar, en je bent of blijft niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht is op school 'de baas/het gezag' en de ouders zijn dat thuis.

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, omgaan met verschillen, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen regelmatig in de kring aan de orde. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende (samen)werkvormen als kringgesprekken, het voorlezen of vertellen van verhalen, rollenspelen en andere spelvormen. De samenstelling in stamgroepen en de vieringen behorend bij ons Jenaplanonderwijs maken dat de leerlingen binnen de school elkaar regelmatig ontmoeten. Zij kennen elkaar en dit is van positieve invloed op hoe zij met elkaar omgaan.

Het voorbeeld van de leerkrachten en van de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Bij het oplossen van conflicten gaan we uit van de 'win-win' oplossingen. Deze vorm van werken geeft aan dat we allemaal verschillend (mogen) zijn. Conflicten horen erbij en geven je de mogelijkheid om je verder te ontwikkelen. Dit betekent dat wij de leerlingen de kans geven zelf hun conflicten op te lossen. De leerkracht neemt een neutrale, leidende positie in. De oplossing van het conflict moet in redelijke mate tegemoet komen aan de wensen van alle betrokkenen. Als de oplossing voor beiden goed is, spreken we van een win-win situatie. De leerlingen geven hierbij zelf aan wat het probleem is, waarom ze bepaald gedrag vertonen, wat ze gaan doen om het op te lossen en welke sanctie volgt als ze zich niet aan de afspraak houden. Een groot voordeel van deze aanpak is dat de kinderen eigenaar van hun probleem zijn en blijven.

Leerlingen, team en ouders zorgen in samenspraak met elkaar voor de bewaking van een goed pedagogisch klimaat waarbij de nadruk gelegd wordt op 'goed gedaan' en het geven van complimentjes.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in drie stappen

STAP 1:

Stappen volgen van de kanjertraining;

- a. Zeggen dat je het niet leuk vindt.
- b. Stopt het nog niet, dan zoek je een maatje.
- c. Stopt het dan nog niet, dan zoek je hulp bij de leerkracht (of een andere volwassene). Deze gaat hier gelijk op in of maakt een afspraak met de leerlingen om er in een later stadium op terug te komen (bv. na schooltijd).

STAP 2:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen ('win-win methode') en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties.

STAP 3:

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de betrokkenen. De aanpakfases treden in werking (zie bij vervolgfase). Het voorval wordt in het administratiesysteem genoteerd. Ouders worden op de hoogte gebracht van het ruzie/pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Een kort verslag van dit gesprek met de gemaakte afspraken komt in het leerlingvolgsysteem te staan van het betreffende kind.

Vervolgfase

Indien bovenstaande stappen geen positieve wending in de situatie bewerkstelligen, wordt overgegaan tot de 5 stappen uit de vervolgfase. De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag.

De 5 fases van aanpak in de vervolgfase

Fase 1

- Pedagogisch gesprek: bewustwording van wat hij/zij het gepeste kind aandoet
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen.
- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Contact met overblijfskrachten over de situatie; mogelijke uitsluiting van overblijf
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn /haar rol in het pestprobleem
- Een gesprek met de ouders.
- Een evaluatiegesprek met ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek

Fase 2: Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitgelopen zijn. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in Parnassys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem. Naast de leerkracht is ook intern begeleider of directeur bij het gesprek aanwezig. Van het gesprek wordt een verslag opgemaakt.

Fase 3: Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk. De Intern begeleider/ directie blijft betrokken en coördineert.

Fase 4: De directie coördineert. Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Eventueel wordt door een tijdelijke schorsing uit de klas gekozen. De leerling is dan wel op school, maakt werk maar zit in een andere ruimte waar hij onder toezicht werkt. De leerling heeft geen (buiten)speelpauze en kan ook niet overblijven. Er wordt wel gelegenheid geboden iets te eten of drinken tijdens de ochtend.

Fase 5: In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. De directie initieert.

De begeleiding van de betrokkenen

- Begeleiding van het gepeste kind
- Begeleiding van de pester
- Begeleiding van de andere kinderen van de groep

Begeleiding van het gepeste kind:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren (kanjertraining)
- Zoeken naar en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen. (kanjertraining)
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van het kind benadrukken.
- Belonen als het kind zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van het gepeste kind.
- Het gepeste kind niet overbeschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- In overleg met de intern begeleider hulp inschakelen; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; schoolbegeleidingsdienst, schoolmaatschappelijk werk,

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- Contract afsluiten waarin de pester aangeeft hoe hij/zij het gedrag wil veranderen.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Straffen als het kind wel pest / belonen als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? (bijv. problematische thuissituatie, buiten gesloten voelen, jaloezie, verveling, de baas willen zijn (macht), voortdurend de competitie aan gaan, in een niet passende rol worden gedrukt).

- In overleg met de Intern Begeleider hulp inschakelen; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; schoolbegeleidingsdienst, schoolmaatschappelijk werk.

Begeleiding van de leerlingen in de groep:

- De kinderen door middel van gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag (meelopers/zwijgers gedrag laten inzien)
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken
- Samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een buitenspeelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar)
- Kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep
- Herhalen van de school- en groepsregels
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Wat wordt er van u als ouders verwacht?

- Spreek in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over u en uw kind. Beheers u ook op social media. Een aantal ouders is van mening alles te mogen twitteren en whatsappen over leerkrachten, klasgenoten en andere ouders met alle gevolgen van dien.
- Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
- Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld, een oplossing wordt gezocht en kwaadsprekerij.

Bovenstaand pestprotocol houdt in dat leerlingen, team en ouders de verantwoording nemen dat

- alle leerlingen zich op de Hobbitstee veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen
- we door regels en afspraken zichtbaar te maken, het mogelijk maken dat leerlingen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aan kunnen spreken op deze regels en afspraken
- we door zorg voor elkaar en wederzijds respect alle leerlingen in de gelegenheid stellen om met veel plezier naar school te gaan!

Bijlage 1:

Adviezen aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een hobby in teamverband.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een hobby in teamverband
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind en van de pester serieus
- Stimuleer elkaar en daarmee uw kind om op een goede manier met anderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind op een positieve manier voor anderen op te komen.
- Leer uw kind op een positieve manier voor zichzelf op te komen

Adviezen aan de leerkrachten

- Draag het gedachtegoed van Kanjertraining uit.
- Wees consequent en duidelijk. Pesten tolereren we niet.
- Maak duidelijk dat je het gedrag van een leerling afkeurt, niet zijn/haar persoon.

Bijlage 2: Digitale gedragsregels

Regels voor Digitaal Burgerschap

- Breng geen schade toe door schaamtevolle beelden van anderen door te sturen; beelden met seks en geweld zijn altijd schadelijk voor degenen die erop staan.
- Bouw aan een goede online reputatie én aan die van anderen.
- Kom op voor een ander of vraag hulp: kijk niet weg (melden is geen klikken)

Tips voor de leerlingen

- Op school gebruiken we internet alleen voor schoolwerk.
- Doe online niet, wat je offline ook niet doet.
- Onthoud dat iedereen zich op internet anders kan voordoen.
- Geef nooit zomaar je privé-gegevens weg.
- Rare sites? Klik weg.
- Log uit als je je ongemakkelijk voelt.
- Zorg dat de virusscanner geüpdatet is.
- Reageer niet op vervelende mail of chats.
- Blokkeer vervelende chatters of mailers.
- Computer niet te lang.
- Los problemen samen met je ouders of de leerkracht op.
- Meld het als je onbeschofte of gemene mailberichten ontvangt aan je ouders of de leerkracht. Verwijder volgende e-mails van dezelfde afzender zonder ze te openen. Als ouders geen respons krijgen is de lol er voor hen snel af.

Tips voor de ouders

- Surf samen met uw kind. Ga regelmatig samen achter de computer zitten. Ouders en kinderen leren dan van elkaar.
- Maak duidelijke afspraken over het internetgebruik en de tijdsduur die het kind achter de computer mag doorbrengen.
- Houd goed zicht op de computer en plaats deze indien mogelijk op een centrale plaats in huis.
- Leer uw kind om zeer zorgvuldig met privacy om te gaan. Altijd toestemming vragen om aan derden een telefoonnummer, adres of bankrekeningnummer door te mogen geven.
- Bekijk regelmatig de geschiedenis van de browser, zodat u op de hoogte blijft van het surfgedrag van uw kind. Let wel: dit biedt geen garantie, want kinderen kunnen deze geschiedenis wissen.
- Gebruik een goede virusscanner en zorg dat deze up-to-date blijft.
- Vertel uw kinderen af te blijven van onbekende software en leer hen voorzichtig om te gaan met het downloaden vanaf onbekende sites.
- Blijf geïnteresseerd in het surfgedrag van uw kind en wijs hem op de minder leuke kanten hiervan, zoals pedofielen in chatboxen, pornosites, scheld e-mails, spam en dergelijke, passend bij hun leeftijd.

Tips voor leerkrachten

- Blijf in de buurt bij de internettende leerlingen. Controleer of de schoolregels worden opgevolgd.
- Op school chatten we niet en pesten of bedreigen via mail worden niet getolereerd.
- Bij overtreding van één van bovenstaande afspraken spreekt de leerkracht een 'internetschorsing' uit.

November 2016

Vanuit de MR

AGM Beckers

Vanuit de OC

Kanjercoördinator

Cammy Quick

Directie

Carolina Schamhart
